

V&V Bericht

Informatiebulletin over actuele verkeers- en vervoersontwikkelingen | N°181 - Juni 2017

HOE RICHT JE EEN LANDBOUWPASSEERPLAATS IN?

Landbouwverkeer rijdt idealiter niet op de hoofdrijbaan van gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom, maar de praktijk is anders. Vaak wordt op deze wegen noodgedwongen wél landbouwverkeer toegestaan. Er zijn dan compenserende maatregelen nodig. Een bekend voorbeeld is de landbouwpasseerplaats. De diverse uitvoeringsvormen hiervan bieden de weggebruiker echter te weinig uniformiteit. Dit V&V Bericht bevat een voorstel voor een ontwerprichtlijn, gebaseerd op de brede ervaring met landbouwpasseerplaatsen.

Achtergrond

Ideale situatie

In de ideale situatie bevindt zich geen landbouwverkeer op de hoofdrijbaan van gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom. Het landbouwverkeer wikkelt zich af op een parallelvoorziening (samen met fietsers, bromfietzers en voetgangers) of op een alternatieve route over erftoegangswegen. In de praktijk is de ideale situatie echter niet overal te realiseren. Bijvoorbeeld omdat de ruimte voor een parallelvoorziening ontbreekt of omdat op een parallelvoorziening veel fietsverkeer rijdt, waardoor landbouwverkeer hier ongewenst is. Ook kan het zijn dat alternatieve routes voor het landbouwverkeer ontbreken of dat deze routes zouden voeren over wegen waar doorgaand landbouwverkeer minder gewenst is, zoals op een weg door het centrum van een kleine kern.

Compenserende maatregelen

Om bovenstaande redenen wordt op veel gebiedsontsluitingswegen buiten de bebouwde kom toch landbouwverkeer

toegelaten. CROW-publicatie 315 'Basiskenmerken wegontwerp' geeft aan dat dit bij de minimale inrichting is toegestaan, mits compenserende maatregelen worden getroffen. Deze moeten de vorm hebben van 'passeermogelijkheden met voldoende inhaalzicht'. Dit kunnen passeerstroken of passeerhavens zijn, maar bijvoorbeeld ook 2+1-wegvakken. Als een dergelijke maatregel niet kan worden gerealiseerd, kan, als laatste redmiddel, de doorgetrokken asmarkering worden vervangen door een onderbroken dubbele asstreep in combinatie met het instellen van een inhaalverbod voor motorvoertuigen (verkeersbord F1) waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor het inhalen van landbouwverkeer (onderbord 101).

Meer uniformiteit

In Nederland komen diverse uitvoeringen van landbouwpasseerplaatsen voor. Hierdoor ontbreekt het voor de weggebruiker aan uniformiteit en logica. CROW heeft momenteel geen richtlijn beschikbaar voor landbouwpasseerplaatsen. De ervaringen met de verschillende uitvoeringsvormen maken het wel mogelijk om hierover een advies te geven.

Verkeersveiligheid

Op de openbare weg vormt het landbouwverkeer maar een heel klein aandeel van het totale verkeer. Over het algemeen hebben deze voertuigen weinig effect op de gemiddelde rijdsnelheid en daarmee op de doorstroming van het verkeer. Bestuurders van voertuigen in de volgrij achter een landbouwvoertuig ervaren uiteraard wel vertraging. Een landbouwpasseerplaats kan deze vertraging beperken en bovendien inhaalbewegingen op het wegvak voorkomen. Een landbouw-

passeerplaats levert nauwelijks snelheidswinst op, maar bevordert wel de verkeersveiligheid en het comfort op een weg.

Advies

Uitvoeringsvorm

Dubbelgebruik functies

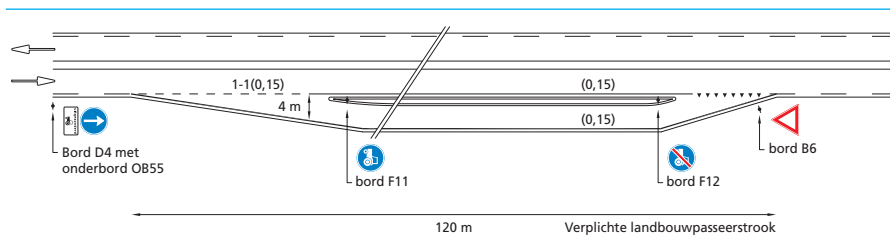
Een landbouwpasseerplaats hoeft niet altijd nieuw te worden aangelegd. Kijk in eerste instantie naar bestaande mogelijkheden, zoals een dubbele opstelstrook bij een verkeerslicht. Er zijn ook mogelijkheden in het dubbelgebruik. Bijvoorbeeld een combinatie met een bushalte of een informatiepunt. Pas als een aparte voorziening wordt aangelegd, wordt gesproken van een landbouwpasseerstrook of landbouwpasseerhaven.

Verplicht of onverplicht

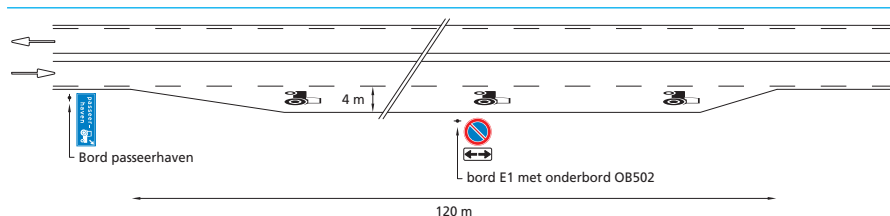
Er zijn twee typen landbouwpasseerplaatsen: verplichte en onverplichte. Onverplichte zijn makkelijker toepasbaar. Bij verplichte landbouwpasseerplaatsen is handhaving mogelijk, maar het verplicht stellen vergroot niet de bereidheid om de passeerplaats te gebruiken. In Zeeland zijn de passeerplaatsen onverplicht, maar niet vrijblijvend. Daar wordt, in plaats van op handhaving, ingezet op sociale controle door de landbouwsector. Op basis van ervaringen met de onverplichte passeerstroken/-havens gaat de voorkeur uit naar deze vorm.

Plaats van realisatie

De beste locatie voor een landbouwpasseerplaats is 550 tot 600 m na een kruispunt met verkeersregelinstallatie of 50 m na een rotonde. Op deze afstanden vallen in de stroom van het overige verkeer natuurlijke hiaten, waardoor het land-

Figuur 1. Verplichte landbouwpasserstrook

Figuur 2. Onverplichte landbouwpasserstrook

bouwwerkeer eenvoudig kan invoegen. Bij de rotonde geldt bovendien dat het landbouwverkeer nog een lage (optrek)snelheid heeft. Overigens mag een passerplaats niet worden aangelegd op locaties waar het landbouwverkeer onvoldoende zicht heeft op het achteropkomende verkeer, zoals in bochten of bogen.

Tussenafstand

De afstand tussen opeenvolgende landbouwpasserplaatsen is afhankelijk van het aantal kruispunten op een wegvak en de verkeersintensiteit. CROW adviseert een tussenafstand van twee kilometer. Het maximale aantal aan te leggen landbouwpasserplaatsen ligt op circa vijf stuks per weg (of traject waarop doorgaand landbouwverkeer rijdt). Deze beperking dient om slecht gebruik van de passerplaatsen te voorkomen.

Ontwerp

Lengte

De advieslengte voor een passerstrook is minimaal 120 m. Het landbouwvoertuig heeft dan de meeste kans om in beweging te blijven en aan het einde van de strook direct weer in te voegen; vaak zijn alle voertuigen uit de volgrij gepasseerd. De bereidheid om de passerplaats te gebruiken, neemt hierdoor toe. Passerplaatsen korter dan 120 m worden passerhavens genoemd. Hier moeten landbouwvoertuigen vaak wachten voordat ze weer kunnen invoegen.

Breedte

De adviesbreedte voor een landbouwpasserplaats is 4 m.

Bebording en markering

De bebording en markering zijn afhankelijk van het soort passerstrook of -havens. Zie ook de figuren 1 en 2.

Markering in de vorm een trekker is aan te bevelen als extra reminder voor het landbouwverkeer en het overige verkeer.

Nieuwe borden

Op 1 juli 2017 worden nieuwe borden voor verplichte landbouwpasserplaatsen van kracht. Bord F11 wordt geplaatst aan het begin van een verplichte landbouwpasserplaats (het vervangt bord C8); bord F12 aan het einde daarvan. Zie de figuren 1 en 2.

Oproep

Dit V&V Bericht is gebaseerd op stageonderzoek van Floris van Ginkel, student aan de Hogeschool Windesheim Flevoland. Het hier opgenomen advies wordt nog getoetst onder wegbeheerders en andere stakeholders, voordat het wordt opgenomen in het Handboek Wegontwerp. Ook uw reactie op het advies stellen we zeer op prijs. U kunt deze mailen aan jacobien.kleinlenderink@crow.nl.

Meer informatie

- Kennisdocument 'Landbouwverkeer' is opgenomen in Online Kennismodules 'Wegontwerp buiten de bebouwde kom' (www.crow.nl/kmwobu) en 'Wegontwerp binnen de bebouwde kom' (www.crow.nl/kmwobi)
- Handboek wegontwerp 2013 – Gebiedsontsluitingswegen (www.crow.nl/330)
- Basiskennmerken wegontwerp (www.crow.nl/315)

- Online kennismodule verkeerstekens (www.crow.nl/kmvtv)

Over CROW-KpVV

In opdracht van de gezamenlijke overheden voert CROW een KpVV-Meerjarenprogramma uit, met als doel een bijdrage leveren aan het competentier maken van de overheid op het gebied van mobiliteit. CROW-KpVV is actief op de volgende gebieden: Collectief Vervoer, Fiets (onder het merk CROW-Fietsberaad), Mobiliteit en Wegontwerp. In een breed netwerk met andere kennisinstututen en maatschappelijke organisaties is CROW-KpVV betrokken bij actuele ontwikkelingen in het decentrale beleid en verspreidt en borgt relevante kennis. CROW-KpVV signaleert nieuwe ontwikkelingen, geeft aan wat hun betekenis is en wat de gevolgen kunnen zijn.

Colofon

Voor meer informatie over dit onderwerp:

Marleen Hovens (CROW)
e-mail: marleen.hovens@crow.nl

Jacobien Klein Lenderink (CROW)
e-mail: jacobien.kleinlenderink@crow.nl

uitgave

CROW-KpVV, Ede
Deze uitgave is gefinancierd uit het KpVV-Meerjarenprogramma dat CROW uitvoert namens de gezamenlijke overheden. CROW-KpVV heeft als doel een bijdrage leveren aan het competentier maken van de overheid op het gebied van mobiliteit.

vormgeving

Inpladi bv, Cuijk

druk

Impress, Woerden

productie

CROW media

contact

CROW klantenservice:
klantenservice@crow.nl of (0318) 69 53 15

bestellen

Deze uitgave is gratis te downloaden/
bestellen via www.crow.nl/K-D1181

**Praktische kennis
direct toepasbaar**